

ACC. N:R M. 13705: 1-11.

Landskap: Småland Upptecknare: Emeli. Leander, Viskander
Härad: Albo Berättare: " "
Socken: Skatelöv Berättarens yrke: småbrukare
Uppteckningsår: 1954 Född år 1885 i Skatelöv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Det späda barnets klädsel och vävd. s. 1-11. LMF 97

ACC. N:R M. 13705:1

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Luft. 97

1) Dopdräkten var förs vit. I den bestod den av ett vitt tyg som kallades sockerduk. Den var veckad omkring barnet och var längre än barnets bindlar. Omkring halsen var fästad en spetskrage.

Ett blått sidenband kunde ibland hålla samman
det ~~h~~ Mössan som höjde till, var klädd med mycke
spettsas. En grovare mössa togs på när barnet
skulle ut och så en scjal. Att barnets namn
var märkt på dopdräkten har jag inte sett någon
gång. I början av denna uppsats talades något
hur barnorskan lindade det nyfödda barnet.
Det var för omkring 56 år sedan. Då jag var äldst
och måste se efter småsyskonen, kommer en ju
gärna i häg den tiden. Öngörensamhällets klass
är det säkert, att den rike hade råd att hålla
bättre utrustning åt familjen än en mer eller
mindre fattig, som tog gamla slitna linnebitar
till sin beh. Dessa voro ju mycket tyckte
många men sättet att linda barnet voro lika.
Fastän tyget kunde var lite olika till sin kvalitet
oblika kunde ju "pinkan" d. v. s. skjortan vara
en sak sydd av något gammalt ju inte

hade något värde, men gick bra att använda
en tid. Detta var något om de olika klassernas
sätt att kläda småbarn. Det fina huset som
hade god tid och mycket arbetskraft, hade skinande
vit barntröja. Alla hade inte det, utan den kunde
vara grå och även trasig. Vad alla undvek var
hårda sömmar närlas att fästa med. Skjortan
hade längre ärm än nu för tiden. Den fästes
med vita band. Kring halsen hade den en liten
krage den var vanlig vid alla sådana plagg.
Mantlen kunde vara av grov flanell, eller någon
vättre. Den var fällad runt omkring. Blöjan
hade samma storlek, som mantlen men den
var inte alltid fällad om det inte var nytt.
Tyg till den, så brukades det, att "kastä" omkry
s med rött garn. Sådan plagg hade mödrar i
allmänhet i dessinvis. Tröjan var av samma
tyg, som mantlen, det vill säga, grövre eller

finare flanelld eller något annat fint flous-
tyg. Men nu skrikes baby. Hon har nog smutsat
i "soopen" eller tar upp den lilla, suckar upp listan.
Det stämmer baby har gjort stjärtlappen
full. Hon sitter på en stol vid spisen och har
en liten pall inunder fötterna. Hon måste ha
varmt vatten ty baby måste tvättas. Endast skyos-
tan har bläst sig ty den var väl uppveken. Hon
har en soamp, som hon brukar ha att tvätta lillen
När hon är rätt torkad, måste en ny stjärtlapp
och blöja och mantel tagas fram. Naveln var
nästan läkt, förbandet fick vara kvar.
Nå lades lillen på magen blöjan och manteln
lades på lillen vändes och låg på ryggen.
Den med rött garn omkastade stjärtlappen
stoppades väl inunder, ändra upp till bakan
bindades manteln och blöjan omkring barnet.
Det fästes inte med nålar eller något annat

utan listan rullades omkring barnet. Det såg ut, som en fingertuta, och svepte inte så hårt, men om någon gammal tillfälligtvis kom för att gösa det så var listan hårt rullad om barnet. Benen måste hållas säkra för att de inte skulle bli krokiga. Om rodnad visade sig i hudveck o. d., så användes potatismjöl. Nu skulle barnet ha mat, det skulle "dotta" - dia, om modern hade di, så var det bra för barnet och mindre besvär för modern. Modersmjölken var alltid färdig. När lillen var mätt, tillsattes sopplatsen i vagnen. En dyna och en huvudkudde. På dynan breddes något skyrke, samt lakan. Man vände ibland på den lilla, han kunde kräkas och han måste ses efter ibland. Det har varit sällsynt, att någon har "legat ihjäl" sitt barn, har hört talas om sådant bara en gång. Det är väl sällsynt.

På natten ställdes vaggan vid moderns säng. Vaggan ställdes sedan om dagen där den var mint i vägen. Om lillen var frisk, sov han ju det mesta av tiden. Barnet kunde inte falla ur vaggan, för det kunde inte resa sig den första tiden. Om barnet inte tog bröstet besodde det väl på att det inte var friskt. Om modern åt och drack mycket, så blev det mycket di. Kunde inte barnet dricka ur all mjölk så sökte modern bli av med den på annat vis. En svägerska såg jag använda en slags pump, var med hon drog ut en del översflödig di, men efter någon tid kunde lillen själv klara av det. Andra mödrar, som hade för lite mjölk måste använda bomjolk i flaska. Den blev utspädd med något vatten och lite socker. Barnet fick som regel di ett par tre gånger om dagen och någon gång under natten.

^{Tiden} Bestämnda talade man inte mycket om, sködras
hade svårt för att låta bli, att ta upp barnet
om det skrek. Flaskan var inte något märkvar-
digt. Den var iblan en vanlig "bicerflaska". Den fick
hållas väl sen, var det varmt, kunde mjölkten
bli sur, då kunde barnet få ont i magen. Det
var inte tillt med gummislangen den hade en
glaspip i den änden, som gick ner i mjölken
gummislangen gick igenom korken och
så rappen. Den var ju mera tillkrånglad än
än nu för tiden. Hur länge barnet diade
berodde på modern om hon hade mycket di om
hon var kraftig och tyckte att det var mindre
arbete med barnet på det viset. Men mer
än ett år fick barnet sällan ha "dotter"
Dessförinnan hade barnet lärt sig att äta
något, såsom mjölk och skosporvälling o. d.
Man fick vaggva barn tills de sov, somliga sjunga:

ACC. N:R M. 13705:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8

"Vysa mina lilla barn du får tids nog vaka,
tids nog se den onda världen, och dess gälla smaka
världen är en sorgens ö. Bäst vi leva, måste
vi dö och bli jord tillbaka. En annan lite
gladare: "Hör hon går på grönan äng bäddar barnet
blomster säng rosor så rusa, där skall barnet vara."
Barnsjukdommar kunde komma och en del krämpor
Vet ej' var det var, som kallades trossken, då var
tungan vit. Då måste barnet ha hallösaft.
Det gavs en tesked sådan saft iblan. Det skulle
säkert bota trossken." Vi lämnade barnet i vagg
an lindat ända upp till hakan. Detta sätt att
linda varade inte länge, rätt snart började
armarna vara lösa. Barnet hade ju långa
ärmar på linlygget och en flanelltröja, som
det alltid hade på. Det fick ligga löst och sporke
en stund på dagen för att sedan vara lindat
på natten. När det blev några månader till

D)

ACC. N:R M. 13705: 9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

så kunde det börja sitta. Då var barnet iklätt
en liten klänning. det kunde vara blomligt
tyg eller var som helst. Det hade även yllestramp
par och någon slags sochar av ylle. Kappan
var för småbarn nästan ett klassmärke
Ty den fina flickan och även pojken hade kanske
en kappa av tvättsammet eller annat bra tyg
försedt med pälskrage, och en mössa som var
~~av~~ som var av samma tyg som kappan samt
ett par skor. Om barnet fick vistas utomhus
berodde på väderleken. Inte alla hade gästol
Den var, som en större päll med ett hål
i mitten, det var sillas under benen. Man hade
trägolar på den tiden. En kockmatta hade nog
blivit fördärrad av en sådan stols framfart.
Barn från enkla ställen fick snos in i schal
om det var kallt. Ofta bars de av sin far om
att man skulle bort och hälsa på grannar

9.

9

och släktingar. Man ansåg det vara bra jic
tidigare ett barn kunde börja krypa och sedan
gå. När de skulle börja krypa, tog man på dem
en liten kolt, en slags klänning, som skydde benen.
När barnet sattes på något skycke eller täcke
på golvet, så ville det snart börja flytta sig,
så lärde det sig krypa. Om barnet gick i gästol,
så försökte det taga några steg, och sedan
gick det allt bättre. När det kunde gå och hålla
sig i soffan eller sängens, då sade man att barnet
hade börjat "gå i jänte". Det kunde ibland hålla
på rätt länge med att gå i jänte, men så en
dag så tog det sina första steg på sin levnads väg.
Det var en stor dag. När far kom hem på kvällen
så fick han veta, att lillen hade börjat gå.
Och det blev mera tillsyn. med den lille,
ty när han kunde gå omkring, så kunde det
hända att han kunde skada sig. Han kunde
alltså inte lämnas ensam.

ACC. N:R M.

13705:11.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Barnkläder människors kallade småbarnen
"Det lilla grynnet" lillan eller lillan "Mors lille
ringi" När far kom hem, var det alltid något
av lillans tilltag, onda eller goda, som blevo
dröftade. Om det fanns någon, äldre d. v. s. en
moemor eller farmor, som ville se efter barn,
så var det ju bra för den familjen, oengående
kläderna, som sysslats med i dessa anteckningar,
så var de från 90 talet, efter något 10tal år,
så började det bli mer omväxling även för
barn. Dock inte alltid till det bättre. Det är inte
gott att minnas. Nettelgrens barnkläder
funnos ju över allt 1910. De voro mycke bra.
Nu då barnen äro nakna upp i stjärten för
att följa modet, så är det inte lätt att vara
liten.

11